

PROGRESUL

Abonamentul :

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Paștile.

»Să se scoale Dumnezeu și să se risipiască vrăjmașii lui«, resună din toate stranele bisericilor noastre românești, atît în cele pompoase, cu luminație electrică, cît și în cele smerite, unde cîntăreții, cu cîteun capăt de lumânare în mînă, resfoiesc frunzele vechi, cleioase, ale Octoihului, și înălțînd Sionul, preamăresc *învierea* blîndului Nazarinean.

În săptămîna neagră urmașii lui Christos, preoții bisericii, citesc din evangheliî chinurile neasămuite ale Mîntuitorului, proslăvind la altare *iubirea de oameni*, pilduită prin resignarea fiului lui Dumnezeu. Ear încheindu-se ceremonialul patimilor, prin sfărîmarea porților boerești, ca „să între Împăratul mării“, din cîte milioane de guri creștinești resună troparul: Christos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcînd...

Cel născut din neamul zavistnicilor, căruia „cu șase zile înainte de Paști“ i-se striga: Osana, după ce a zdrobit puterea diavolului, înfruntînd *lacomia și minciuna*, fariseii și boerii poporului au izbutit prin vicieșug a-l zmulge și de sub ocrotirea lui Pilat. Osîndit la moarte, a exclamat nevinovatul: Poporul meu, ce v'am făcut vouă? Și cu ce îmi res-

plățiți? Înloc să mă iubiți, pe cruce m'ați pironit...

Cum însă pretutindenî și în toate se îplinește voia lui Dumnezeu, astăzi „toate sămînțiile și toate limbile se veselesc“ de *biruința adevărului!* Cel pironit de Jidovi „a treia zi după scripturi“ a înviat din morți, și înălțîndu-se la ceruri, șade deadreapta Tatălui, avînd „la a doua venire“ să judece vii și morții...

Tot creștinul se cutremură de „înfricoșata zi a judecării“. În toate gîndirile și faptele noastre să fim decî călăuziți de cumpăna eternă a vieții pămîntești. Să avem înaintea ochilor orînduirea neînțeleasă a firii, care *întotdeauna* scoate la iveală adevărul. Să nu ne lăsăm amăgiți de biruințe vremelnice, cari ne-ar întuneca liniștea sufletului. Să avem în vedere că orice faptă bună își are resplata sa în lume. În istorie sint eternizați, nu bogătașii și îngîmfații, ci iubitorii de oameni, îndreptătorii vieții. Și în viața de toate zilele vedem cum *oamenii cei buni*, orcît ar avea de suferit din partea nesocotitorilor, în cele din urmă tot *ajung să vadă bine*, ear *cei răi, petrec tot rău*. Făcătorii de rele, orcum s'ar suci, ca să scape de judecata nedreptățiților, întogmirea legilor universale le descopere păcatele; îi face ca în scrișnirea dinților să-și încheie viața pămîntească.

Zic viața pămîntească, pentru că moarte nu există. Christos a dăruit viață și celor din mormînturi...

Moartea este dar' numai un substantiv, care ne indică o simplă schimbare materială. Creștinul bun n'are să considere moartea, decît de o porțiță a vecinicii. Aceasta ne-o arată și *învierea Mîntuitorului*, pe care o prăznuesc creștinii cu atîta bucurie.

Și păgîniî, înainte de Christos, au prăznuit primăvara — *învierea naturii*. În testamentul nou însă, înlăturîndu-se pipaibilitatea grosolană, creștinii adoară *învierea virtuții și adevărului*; cultul acesta denotă fără îndoială un progres al omenirii. Eată cum se zice și în psalmii prorocului David: *Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa*.

Este ziua, în care, după atîta rezboire între lumină și întunec, creștinii sârbează bunătatea Stăpînului de sus, care a făcut să răsără soarele dreptății.

Este ziua, cînd și ciobanii, cari din creerii munților n'aud toaca și clopotul bisericii, se închină și ei înaintea Ziditorului. Este ziua în care și văduva, care neavînd cîtă-î earna lemne, își scoate copii la soare și îi îmbie cu ouă roșii, ca să știe și ei, că-'s Paștile Domnului, Paștile...

Gheorghe Jianu.

Foiță originală.

Vînzătorul.

(Poveste biblică).

În acea noapte neagră din grădina Măslinilor, ce a ramas în amintirea creștinilor, după ce Isus fu predat în mîna prigonitorilor săi, Iuda primi cei 30 de arginți, prețul vînzării. O bucurie infernală îi cuprînsese sufletul.

Zingănind banii în mînă, un rînjit îi înceti gura și un fulger de răutate îi licări în ochi.

— Acești bani — zise Iuda către Caiafa, — îi voi cheltui în petreceri. Cum știți, am destulă avere, dar îi primesc, avînd o deosebită plăcere să-mi petrec cu prețul singelui lui Isus.

Și earăși rînjind se 'ndepărtă.

Caiafa, uitîndu-se lung după el, dete din umeri și intră în sala unde avea să se hotărască moartea Nazarineanului.

Iuda, rătăcind cîțva pe stradele petruite ale Ierusalimului, era mulțumit, că a vindut pe acela, care prin înălțimea sufletului său, îl făcea să se vadă el pe sine, Iuda Iscariotul, atît de păcătos și de miserabil.

Iuda era cu șapte ani mai mare decît Isus. Urît, slab, cu barba lungă și roșie, cu nasul acvilan, cu ochii infundați, cu o uitătură furișă, cu fața îmbuibată, antipatic cu desevirșire. Orunde apărea, dispărea toată veselie; toți remineau reci și con-

sternați, ear el, cu un zimbet rău, plin de ură în suflet, nu-și mai găsia locul.

Iuda era unul dintre cei mai avuți oligarhi în cetatea lui David. Ambiționa să ajungă mîna dreaptă a Cesarului în Palestina.

Văzînd avîntul și abuegația lui Isus, voia să-l câștige pentru cauza sa. Prefăcîndu-se umil, desinteresat, intră și el în rîndurile apostolilor. Dar, deși mai bătrîn și putred de bogat cum era, a văzut că pe Isus nu-l poate abate către scopurile lui.

Atunci ura și ambiția, înveninată și de amor, îl făcu să lucreze pentru pierderea lui Isus.

În mulțimea de femei, cari s'au luat după Isus, Magdalina, cea de o frumseță strălucitoare, aprinsese în sufletul lui Iuda o patimă nebună și mistuitoare. Iuda și-a depus la picioarele ei inima și întreaga sa avere. Ea îl respinse cu dispreț, și aleargă să se îmbete de dulceața cuvintelor lui Isus.

Din acel moment Iuda îi jură peirea lui Isus; ura l-a făcut vînzător.

Dar idea, că Nazarineanul, care prin elocința sa subjugă toate sufletele, ar putea să scape din acuzațiile, nedrepte, ce i-le aruncase asupra capului Ana și Caiafa, îl făcu, pe Iuda, să meargă acolo unde se urma judecarea marelui nevinovat, așînd lumea, până cînd Isus fu osîndit și resignit între doi țilhari. Atunci Iuda scoase punga, cu prețul vînzării, și earăși zingănea banii, până cînd Isus își dete sufletul...

Dar... atunci îl cuprînsese o turburare misterioasă. Capul începu să-i arză, urechile să-i vi-

jăiască, înaintea ochilor începură să-i joace o mulțime de iezme, care de care mai fioroase, caufînd să-l apuce, să-l sfășie cu ghiarele. Corpul i-se scaldă în sudori înghețate; fuge... Însă orunde își întoarce capul, vede aceleași iezme gonindu-l; aude din toate părțile strigîndu-i-se: „Vînzătorule, vînzătorule!“

Aleargă la locuința sa, una din cele mai luxoase din tot Ierusalimul. Servitorii, văzîndu-l, fug înapăimîntați. Intră în talamul, unde totdeauna îl aștepta, cu brațele deschise, cea mai frumoasă din ficele Ierihonului, Lia, cea plină de voluptate.

Lia, cum îl vede, dă un răcnet de groază, și cade moartă la picioarele lui. Iuda se uită la dînsa, își strînge capul în mînă; fuge nebun, desperat, îngrozit; iezmele se îngrămădesc în jurul lui; aceleași voci îi strigă: „Vînzătorule, Vînzătorule!“

Alergînd pe uliți, izbindu-se de ziduri, imbrîncînd pe trecători, ajunge afară de cetate și cade pe o grămadă de petri, cu picioarele singerate, cu peptul năbușit, cu suflarea înnădușită. Seta îl mistuește. Se tirăe la un izvor, deodată iese luna. Iuda se apleacă să bea apă, dar se retrage răcînd; i-se pare că toate furiile iadului l-au apucat în ghiare. În luciul apei își vede fața, în frunte cu o cruce de foc, pe care zăria cuvîntul „Vînzător!“

Fuge, aleargă în jurul cetății. Aude cum hie-nele dezgroapă morții în cimitir. Iuda aleargă și el acolo, ca să-l sfășie și pe el, pentru a scăpa de groaza vieții. Dar ajungînd acolo, hie-nele fug, se împrăștie în toate părțile, ca gonite de un bici de foc.

Industria de casă.

Înălțătoare a fost clipa, cînd gîndul Reuniunii femeilor sibiene, a întrupat școala de menaj și de industrie de casă.

Înălțătoare, fiindcă de aici va porni înflorirea trainică a culturii curate românești.

Mai demult mica industrie femeiască mulțumia în totul diferitele trebuințe, ca pînza de casă pentru cămăși, ștergere, cămăși cu altite, borangic etc. Toate acestea erau făcute de femeile sătenilor. Astăzi însă această mică industrie femeiască aproape s'a stins; sătencele noastre cumpără pînza din prăvălia jidanului.

Muerea și fata țaranului, nu mai sînt gospodărese, pentru că ne mai torcînd și țesînd, încetul cu încetul s'au schimbat în unelte pentru munca cîmpului, ceiace turbură îngrozitor viața țaranului nostru. O turbură, fiindcă țaranca, muncind la cîmp, munca aceasta e prea împovărătoare pentru făptura ei blăjîină, așa că această sfortare se resimte în toată firea ei, precum și în a copiilor ei. O mai turbură și prin faptul, că toată gospodăria rămîne în părăsire prin plecarea femeii cu bărbatul la cîmp. Deaceia să nu vă mirați, dacă țărănimea noastră nu mai e ceiace a fost pe vremuri ca putere trupească; gospodăria ei nu mai înflorește ca mai înainte.

O altă pricină a părăsirii miciei industriei femeiești, pe lîngă a concurenței necinstite a negustorilor străini, mai este și lipsa de școale de fete industriale. Școalele noastre de fete sînt astăzi așa întocmite, încît nu dau decît fete nătînge. Ele învață franceza, germana, pianul, cochetarea, corespondența amoroasă ș. a. dar ce-i mai delipsă pentru gospodărie, menaj, adică industrie precum și torsul, țesutul, înpletitul, nu, nu, și ear nu! Prin urmare ce fete ne dau aceste școale? Niște păpușe de pus în fereastră. Astfel un tînar serios, care vre să se însoare, niciodată nu va lua femeia numai ca trup, ci și ca minte, ca destoinicie, ca vrednicie, ca o ființă cruțătoare. Numai astfel femeia poate fi spre fericirea bărbatului. Prin așa o creștere și industrie se abat fetele dela ocupații producătoare, și învățate să trăiască ca niște

trîntore, odată măritate, vor trăi pe spinarea bucătăreselor și a servitoarelor, dacă le dă mîna să ție de acestea, ear de nu, va fi vai de ele și de bărbații lor.

Lipsa cea mai simțită la noi a fost așa-dară o școală potrivită cu nevoile neamului nostru, o școală care să lase fata de țaran, tot fată de țaran, dar s'o facă înțeleaptă.

La Sibii s'a întemeiat decurînd o asemenea școală, care merge ca un car frumos, tras de niște juncanî sprinteni, pe un drum rău, noduros.

Nu ne este obiceiul să ne spălăm rufele în public, însă atîta putem spune cu conștiința curată și cu cea mai binevoitoare sinceritate, că această școală așa cum merge astăzi, mult nu va putea merge, fie și în ciuda domnului Alexandru Nicolau din Caracal.

Trebue îndreptare. Drumul noduros, trebue netezit. Mijloacele pe cari le-ar putea întrebuița Reuniunea femeilor române sibiene, pentru a însufleți mai mult poporul pentru această școală, ar fi următoarele:

1. Nimicirea urei, a prefăcătoriei și a linguşirei din școală.
2. Încurajarea fetelor sărace, cu deosebire a celor orfane, dar sînguinciasă, dîndu-li-se întreținerea gratis, căci numai astfel se vor putea atrage eleve la școală.
3. Îndepărtarea spiritului, prea gheșefar, la vînzarea de mărfuri gata.
4. Premii pentru elevele, cari s'ar distinge prin lucrările lor; însfirșit.
5. Condiții mai ușoare pentru primirea de eleve în școală.

Dar dacă Reuniunea ar face toate aceste schimbări, atuncî nu mai puțin poporul nostru întreg, sprijinind școala, va trebui să lucreze și el într'acolo, ca renașterea miciei industriei femeiești, să fie cît mai grabnică.

Cine are trebuință de diferite lucruri de casă, să le cumpere numai dela această școală, și să se trimită fetele la această școală.

Un rol frumos ar avea de îndeplinit clasa noastră de bogătași. Această clasă, ar putea să pună degetul în fine, căci este în joc pierderea întregii noastre industrie micie, de care este strîns legată și ființa noastră ca Români. Ar putea unii să dea tonul în modă prin

înzestrarea cu fețe de masă, serviete, ștergere, cearșafuri, covoare, toate cu motive românești, silind astfel și pe alții să-i imiteze.

Cerbicia nu trebue lăsată să se încovoaie, ci să se învîrtoșeze și muș mult; stăruința să fie, mai mult decît orcînd, încordată.

Stăruința deci în credința învingerii, stăruința în lupta pe care cu atîta însuflețire ați început-o, frumos buchet de femei, cu simț românesc, stăruinți fără preget, și veți izbîndi!

(București)

Traian Țăranu.

IGIENĂ.

— Despre încălțăminte. —

de

Dr. Gheorghe Crăniceanu.

Femeia încălță ghetă sau pantofi, ear vara umblă desculță. În botini pune ciorapi de lînă; uneori însă umblă desculță și în timpul ernii, pe alt timp de altmîntrelea e în mare parte desculță sau cu opinci. Unele au ciorapi de bumbac de casă și papuci cu tocuri.

În județele de munte, mijlocul țării, bărbații poartă opinci, ear în sărbători ciubote; copii aproape tot timpul anului sînt cu picioarele goale. Femeile poartă în sărbători ciubotele; mocancele obicinuit poartă opinci. Pela munte am văzut pe la femeile desculte, mai cu seamă la cele mai vîrstnice, ciorapi de lînă fără căpută, dela genunche până la glesne (nodite).

În județele mijlocii din Moldova se poartă, pe vreme uscată, opinca (earna cu multe obele), apoi ghetă sau ciubote. Cele din urmă par a fi aci, și în Basarabia, mai frecvente decît în Muntenia. În satele dimprejurul orașelor țaranii mai toți poartă ciubote. Rezeșii sau mazilii poartă ciubote, fiindu-le rușine a purta opinci, pe cari le poartă clăcașii. Junii poartă cizma până la genunchi. Copii se plimbă desculți prin omăt și noroi. Țaranca poartă earna călțunî de ață și păpuși, încolo opinci, deși în parte a renunțat la portul tradițional. Și în Dobrogea prevalează opinca în portul de toate zilele.

În Basarabia se poartă ciubote lungi cu călcîi înalt, bătut cu ținte galbene. Vara țaranul nu poartă încălțăminte. Pela Soroca țaranul poartă, pe timp gloduros (noroi) și friguros, opinca ca și ciobanul, dar earna cel dintîi se încălță în ciubote. La iarmarocul din Chișineu am văzut opinci la țaranii dela munte, veniți cu puțin, încolo mai mult cizme sau și botini.

În Macedonia Românele fac ciorapi de lînă, pe cari ele și bărbații lor îi poartă totdeauna.

Sub o stîncă vede o colibă, în care licărea focul în vatră. De sete să tirăște într'acolo, și lovindu-se de pragul colibii, cade, gemînd: „Apă, apă!” Colibașul îi întinde un vas cu apă, și earăși îl retrage țipînd și închizînd ușa după el. Iuda scoate cei treizeci de arginți și strigă „Dă-mi un pic de apă pe ei!” Baniî se prefac în stropi de sînge, ce tremură la lumina lunei. Iuda ear' fuge. Ajunge, în neșire, la Golgota, și cade la picioarele crucii lui Isus.

— Ertare, ertare! — strigă Iuda, ear mulțimea văzîndu-i stigmată pe frunte, îi răspunde: „Vinzător, Vinzător!”

Iuda apucă vasul cu oțet, din care calăii adăpaseră pe Isus. Îl duce la gură și-l bea până în fund. Oțetul, arzător ca plumbul topit, îi alunecă pe gît. Iuda se zvîrcolește în dureri și strigă: „Ertare, ertare!”, auzînd echoul văilor: „Vinzător, Vinzător!”

O fată frumoasă, cu ochii scâlțați în lacrimi, îl lovește cu o funie, strigînd:

— Vinzătorule, mortul nu mai poate erta.

Iuda se uită nebun la dînsa. Era Magdalena, pe care o iubia. Îi zmulge funia din mîni și fuge, urmărit de blăstemul mulțimii.

Rătăcind, ajunge la un copac. Vinzătorul se liniștește. Își reamîntește, cum din rădăcina copacului se ridicau două tulpini mari, bătrîne. Una nu mai este, s'a tăiat pentru a se face cruce pentru restignirea lui Isus. A doua tulpină ce a ramas, se întinde, ca un braț negru, asupra unei prăpastii...

Iuda leagă un capăt al funiei de dînsa, ear

din celalalt capăt face un laț, în care își prinde gîtul și se aruncă în prăpastie.

În revărsatul zorilor, un stol de vulturî rupeau din corpul vinzătorului, ce se legăna, atîrnat de tulpina copacului — sfînt.

G. Granda.

Bocetele românești

de Dr. Iosif Popovici.

(Continuare)

După fecior se cîntă, al treilea motiv general, ce l-am ales.

La Marian după băiat nr. LXVIII și LXIX p. 585/6, la Papahagi nr. XIII p. 973, după copil la Marian nr. LXX și LXXI p. 587/8 și la Papahagi nr. XLI și XLII p. 987/8; după tiner la Marian nr. LX p. 575, la Pop Reteganul nr. 31 și 32 p. 153/4 și la Papahagi nr. XIX p. 974/5, nr. XXI p. 975/6, nr. XXVII p. 978, nr. XXIX p. 978/9 și nr. XXXI p. 979; după fecior, fie june fie holtei, se cîntă mai mult, la Marian avem numerii LXI—LXVI p. 576—584, la Pop Reteganul nr. 20 p. 126/132 apoi 22—26 p. 134—141 și în fine la Papahagi nr. II p. 965/6, nr. III p. 966/7, nr. XVI p. 973, nr. XXXII p. 979—982, nr. XXXIII p. 983, nr. XXXIX p. 986 și nr. XLV—XLVII p. 988/990. Laolaltă avem pentru copii 8, pentru tineri 8, și pentru feciori (junî, flăcăi, holtei) 21, va să zică 37 bocete. Așadar după număr acest motiv ar trebui să fi stat în

rîndul întăi. Și psihologicește lucrul e de înțeles, căci mama e legată de fătul ei prin eterogenitate. Pînă cînd fata ei îi toarce, îi țese și coasă, pînă atuncî feciorul ei, cît de mic, îi este tot atît de drag prin munca lui deosebită, care încă aduce un cîștig anumit.

Dragul mamii, pușor,
Ai zburat din cuibușor
Dragul mamii, gură arsă,
Cum se duce și mă lasă.

Marian p. 585.

Zborul acesta nu e devenirea lui independent și nu-i dă dreptul și puterea să-și clădiască alt cuib, ci-l duce în mormîntul rece.

Cum mi-ai rupt tu inima,
Să n'o mai pot vindeca.
Plînge inima în mine,
Ca copilul de tref zile,
Copilul plînge și n'ceată,
Inima mea niciodată.

Marian p. 585.

Nici nu poate, fiindcă inima de mamă nu uită ușor pierderea niciodată, la aparență copilașii ceialaltî, factorii bucuriei și ai necazului copilului ei final, încearcă prin inocența lor a tocî acel colț, ce-i roade inima necontentit. Imaginile triste învie din nou în sufletul ei și chipul gingaș al copilului ei din baie i-se prezintă, îl vede cum îl dezmerda și-l scâlta, să nu-l prindă farmecele și vrăjile, îi pune diferite buruiene în bae. Ea se trudia să-l facă mare,

În Ardeal se poartă pela munte opinci, ear pentru sărbători cizme; pela Năsăud d. e. umblă fără opinci. Pe șes tinerele poartă cizme roșii, rar, care vrea să se asemene cu doamnele, acelea poartă negre, și lumea le zice nemeșoace. Se poartă apoi un fel de colțun de lână albă, până la genunchi, cari se chiamă cioricași.*) Slavici (Die Rumänen etc. 1881) scrie că la Moți se poartă de regulă opinci; încolo, precum și la sărbători, se poartă cizme roșii sau negre, ear spre nord și răsărit, păpuți.

În Banat sînt pela munte coloniști din Țara românească, numiți „bufani“, cari lucrează la mine de cărbuni etc. și la silvicultură, pe de altă parte în majoritate sînt Romîni băștinași, numiți „frățuți“, cari se ocupă numai cu agricultura. Femeile celor dintîi se cam feresc de opinci și nu le pun decît cînd sînt silite a-și aduce singure lemne cu croșna din pădure, neputînd oricine a cumpăra cu carul; pecînd femeile frățuțe se încalță unele în opinci, mai frumos decît bărbații lor, și unii și alții purtînd obele roșii de lână, pecînd ale bufanilor sînt albe cu cafeniu închis, tot de lână, și lucrate în casă. La sărbători însă toate femeile bănățene preferă ghete sau pantofi (acolo numiți „papuci“). Bufanele umblă vara mult desculțe, și ducîndu-se la oraș poartă păpuți în mină, că desculțe sînt mai sprintene și fac și economie. Bufanii nu intră în biserică decît în cizme; ceice prefer cîrciuma, se scuza (?) că n'au cizme. Pe toată întinderea așa numitului Almăj (ținutul Orșovei, Caransebeșului, Bozoviciului), opinca este încălțămîntea obicinuită a bărbaților și femeilor, ba și a copiilor mici.

În Bosnia soldații români din un regiment comun, neputînd urca munții spre a bate resculații, au cerut opinci, și astfel au avut izbînda dorită.

Aprecieri din punct de vedere igienic. Scopul încălțămîntei este a feri picioarele de frig și de umezeală, căci cunoscut este vechiul adagiu doctoresc: „Picioarele calde, cap rece, este sănătos“, mai departe a le feri de leziuni, apoi e și nesupărătoare la drum, pentru care scop talpa trebuie să fie la mijloc flexibilă, ear degetele să nu fie strînse la un loc, împrejurări atît de importante, încît un celebru a opinat că „în picioarele soldaților stă reușita bătăliilor“; înfine mai este și estetica căreia i-se închină încălțămîntea. Igieniștii își dau toate silințele

*) În fotografiile din cartea lui Frîncu (Românii din munții apuseni, 1888) se văd femei încălțate în opinci, dar mai multe în cizme, deși autorul în text spune, că, afară de zile mari, mai toate femeile (la Moți) se încalță cu opinci, în care poartă ciorici (ciorapi) făcuți din pănură albă de lână și lungi până la genunchi.

să-l scutiască de rău, îi vorbia vorbe, pe cari el nu le înțelegea, îi îndrepta picioarele să iese frumos, îi forma fața și capul după tehnica, ce a învățat-o în cursul, benevol, al mamei sau al vecinelor sale, și acum vede viața moartă, trupșorul, cald de odinioară, rece, muștenia și nemișcatul micului făt nu-î trezește griji și fiori de bucurie, ci o îngrozește, cînd vede că se va împlini togmăi, ce n'a așteptat. Vorbirea ei drăgălașă se schimbă în cuvinte de jale, și lacrimile ei izvoresc acum din groaza sufletului său.

Draga mamii față albă,
Cum s'a face țernă neagră;
Dragile mamii sprincene,
Cum or crește buruene;
Dragile mamii picioare,
Cum or crește lacrimioare!

Marian p. 586.

Dragii mamii ochișori
Cum or crește pomișori...

Marian p. 587.

Și ear îi ia pe rînd toate părțile corpului lui, și le cîntă, și le scaldă în lacrimi, și le uscă, nu în scutecul de pînză, ci în focul inimii ei.

Nu te frige nici cu focul,
Cum mi-te frige copilul.
Nu te frige nici para,
Cum mi-te frige gloata.

Marian p. 587.

a lumina pe meșteșugarii de încălțămîntă asupra defectelor ce le incumbă acestora; le dă și explicații anatomice, și dacă cumpărătorii vor fi mai puțin sclavi ai modei, vor ajunge a scăpa de multe torturi, ce au a suferi din partea încălțămîntei. Cu exemplu bun ne merg înainte Englezii, cari fac tocurele (călcie) de cel mult 3 cm., de obicei însă și mai scunde.

Unii susțin că cizmele prin trăinicia lor nu vin mai scumpe decît opincile, mai cu seamă că rupîndu-se jos, se pot încăputa, dar dacă nu este îmbelșugare de pei, Românul totuși mai cu ușurință dă 1-2 lei pentru o palmă de pele, decît 10-20 lei pentru o păreche de cizme. Dintr'o pele de vacă iese cinci părechi de fețe de cizmă, ear pantofi 20-25, pecînd opincile se fac prea ușor și din pele nelucrată, mai rar din pele tăbăcită. Întrebuințarea pelei nelucrate, adecă pelea crudă, netăbăcită, se știe că poate transmite unele soiuri de boale dela vite, și deaceia nu se permite întrebuințarea pielei crude. Direcția sanitară a dat deja ordin în această privință, admițînd, ne-tăbăcite, numai peile de porc; controlul însă e greu. De s'ar putea executa cu vigoare, s'ar veni în sprijinul tăbăcăriei, care odinioară înflorise mai bine decît astăzi în țeara noastră. Proverbul basarabean laudă cizma astfel: „Fie opinca cît de bună, ca ciubota nu mai sună“ alt proverb zice: „Cel încălțat cu papuci nu cunoaște pe cel cu opinci“; altul: „mai bine cu păpuți cîrpiți, decît cu piciorul gol“.

(Va urma).

Sfaturi igienice

de Dr. Ludovic Méheș.

Unii din Dvoastră nu vor ști că pelea omului este provăzută cu mulți poriseni, găuri micuțe prin cari resuflă pelea și prin cari iese din corp sudorile și un fel de materie unsuroasă, numită său. Atît pentru sudori cît și pentru său sînt porii diferiți. Știm foarte bine, că sudorile au oarecare miros neplăcut, și cucît stau mai lungă vreme sudorile lipite de pele, cuatît mai neplăcut este mirosul acela, pentrucă sudorile amestecîndu-se cu săul eșit din pele, dacă nu le înlăturăm, încep a putrezi pe pele și se naște o putoare așa de nesuferibilă, încît un om, care nu este obișnuit cu atare mirosuri, poate aproape să se îmbolnăviască; respectivul om dela care vine putoarea nu o observă, căci nasul lui este datat cu atari mirosuri. O

atare înpuțire a pelei este foarte primejdioasă și sănătății, căci sudoarea amestecîndu-se cu săul se formează o materie cleioasă, care se lipește de pele și pe de asupra se pune și praful din afară, și așa tot corpul omului este acoperit cu o materie puturoasă, care astupă porii și împedecă resuflarea prin pele. Precum amintirăm, prin acești porii iese materii netrebuincioase din corp, și dacă aceste nu pot ieși afară, corpul devine bolnav, afară de asta pelea, acoperită fiind cu materiile amintite, puturoase, se bolnăvește făcîndu-se pe ea rapuri și Pete urite.

Pentru a încunjura îngrămădirea acestor lucruri stricacioase pe pele, trebuie să curățim pelea cu apă cu săpun, celpuțin grumazii (gîtul), minile, fața (obrazul), capul, subsuorile și picioarele. Barem de douăori în săptămîna să ne spălăm tot corpul. Săpunul este negreșit delipsă pentru curățirea corpului, căci apa singură nu este îndestulitoare spre a îndepărta materiile unsuroase de pe pele. Să purtăm păr scurt, ca să putem ține capul mai curat, și dacă voim să purtăm păr lung, trebuie să-l peptenăm cu un pepten des, dar să-l spălăm celpuțin odată la săptămîna cu săpun și cu apă.

Fiind vorba de curățenia pelei, nu pot trece cu vederea să nu mă adresez cu cîteva cuvinte către femeile și fetele noastre referitor la îngrijirea feței, a obrazului.

Precum v'am spus, pelea e lăsată de Dzeu, să împliniască o slujbă pentru sănătate; ați auzit cît este de periculos, dacă nu spălăm săul și sudorile de pe pele, și cît de nesănătos este dacă pelea nu poate resufla, dacă porii, găurile pielei, sînt astupate. Nici nu cugetați cît de mult păcătuiim încontra sănătății, cînd dinadins cumpărăm albele și rumenele veninoase și le ungem pe față, care nu numai că astupă porii, și prin puterea lor înveninătoare atacă pelea, dar se bagă și în sînge și deodată băgăm de seamă, că ne negresc dinții, și nevestelor, în etatea cea mai frumoasă, începe a li-se sbîrci fața, ba în cele mai multe cazuri li-se fac rapuri și Pete urite în față și așa pentru o închipuire deșartă, de a se

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —

de AUREL POPOVICI.

Dacă studiem orce animal, sau orce plantă, din perioadele antecedente, vedem că fiecare individ formează un întreg isprăvit și potrivit întru toate scopului său de existență. Totastfel ne convingem dacă studiem și numai cite un organ singuratic (d. e. ochiul... etc.).

Relațiunea între nenumăratele existențe este statorită după un anumit plan. Fiecare individ își are locul său, scopul și toate mijloacele delipsă pentru ajungerea acestui scop în univers. Ași putea umple și eu volume întregi — vorba dluî Vladimirescu — cu obiecțiuni și tratate de ale naturalistilor în cestiunea aceasta. Să vedem însă numai cîteva obiecțiuni la cari darwinismul, pe lîngă toată svîrcolirea și truda, n'a putut răspunde până astăzi.

Dece se ivesc diferențe considerabile morfologice între indivizii de aceeași specie, cari au trăit în același mediu, între aceleași împrejurări, cînd este știut și constat, că lupta pentru existență n'a influențat asupra lor?... De unde vine pofta ființelor mai dezvoltate ca să-și părăsiască mediul prielnic (apa), unde nu le-a lipsit nimic. Doară pentrucă să se expună eventualităților din aerul și pămîntul atît de agitat pe-atunci?... Cum a putut exista în lupta pentru existență un pește în tranziție (dela respirația prin bronchiile la cea prin plămîni) nefiind în multe generațiuni nici animal de apă nici pe uscat, și cu atît mai puțin amfibie?... Cum s'a întimplat, ca infusoriile, ca să devină vertebrate, au trebuit să-și întoarcă făp-

tura (ca infusorii umblau cu spatele în jos, ca vertebrate, -intors)?... De unde organele electrice la o specie de pești? De unde aparatul veninos la scorpionii, șerpii, celenterate (albine) etc.?... Pentruce a dispărut părul de pe corpul omenesc, cînd — în urma „acomodării“, „selecțiunii“, „mostenirii“ etc. — ar fi trebuit dincontră să se măi îndese celpuțin la ceice locuesc în regiuni mai friguroase?... La astea, și multe altele, niciun răspuns îndestulitor. Da, au încercat să răspundă unii dintre cei mai inventioși darwinisti, dar răspunsul nu i-a mulțumit nici pe dinșii. Ca să avem idee însă cum să făuresc răspunsurile acestea, voi reproduce pe cel referitor la obiecțiunea ultimă.

Unul dintre cei mai serioși discipuli ai lui Darwin (Grant-Allen), văzînd că treaba să cam incurcă, ridică din nou mînușa și zice din cuvînt în cuvînt: „Strămoșii nostri în cursul transformării, ca semi-oamenii și-au făcut îndatinarea să umble în două picioare și să se culce pe spate, contrar celorlalte vertebrate; astfel s'a tocit părul de pe spate, umerii și alte părți cari au ajuns în atingere cu solul. Acum trupul de jumătate gol, de jumătate puros, a produs o situație comică, și critică totodată; de sine înțeles că selecțiunea ușor a isprăvit cu nefericitele părți rămase păroase“).

Dar să vedem acum morfologia. Ce zice

*) Meditînd asupra răspunsului acesta îmi vine în minte o poveste a lui La Fontaine: Un om cam în vîrstă, o socotit să se însoare... Inima i-s'a împărțit între două văduve, una bătrîna, alta tineră... Bătrîna îi smulgea firele de păr negre; tineră cele cărunte, până ce bietul om a rămas pleșuv. Cîta asemănare între selecțiunea lui Grant-Allen și a lui La Fontaine. Marele povestăș nici n'a visat, poate, că ce serviciu minunat va face cauzei, prin corecta aplicare a selecțiunii sale.

arăta mai frumoase, decât cum le-a făcut Dzeu, devin înainte de vreme sbircite, se arată bătrâne, fiind pline de rapuri în față, le negresc și le pică dinții, cu un cuvânt își nimicesc frumseța naturală.

Oare un pictor sau un sculptor e în stare să-l picteze ori sculpteze pe om, sau orce alt obiect în lume, așa cum este făcut de Dzeu? Pictorul și sculptorul își dau truda să imiteze natura și cucit este mai mare asemănarea operelor lor cu cele făcute de Dzeu, cu atât mai vestit este măestrul, însă așa de perfectă nicicând nu poate ajunge, ca productul lor, să fie întru toate asemenea cu opera lui Dumnezeu...

Dacă vei lua un măr frumos din pom, îi admiri frumseța naturală, dar nicicând nu vei putea admira un asemenea măr, dacă îl vezi zugrăvit în icoană. Multe lucruri sînt în natură pe cari artistul nu le poate copia niciodată. Vei admira istețimea artistului, care a putut să producă o asemănare cu mărul natural. Ori poate dacă un măr natural îl vei văpsi cu cele mai frumoase culori, din lume, va ieși oare, un măr, așa de frumos, cum a fost până a avut culoarea lui naturală?

Dzeu ne-a făcut după chipul și asemănarea sa, și atunci cînd cu această asemănare naturală nu ne mulțumim, ci vrem să ne amestecăm în lucrurile lui Dzeu, schimonosindu-ne fața cu alifii colorate și stricacioase sănătății, nu numai că păcătuim în contra creaturii, ci ne ruinăm și sănătatea și devenim comedianți de cari își văpșesc fața ca să producă haz înaintea publicului.

În multe ținuturi locuite de Români fetele cari se rumenesc, sînt batjocurite în joc prin chioituri obișnuite în partea locului. Așa am cules unele chioituri de aceste din Igiena țaranului român, scrise de Dr. Crăiniceanu. În Ardeal se chioțește la joc:

„Va! mîndruță albă ești,
Dar ești albă de albele;
Roșie de rumenele“.

în alt loc zice:

Te cunosc lele pe frunte,
Că pui rumenele multe.
Nu știu cum dracu le-ai pus
De la nas nu ți-au ajuns...

În ce măsură mare strică peleii rumenitul și albitul, recunoaște însuși poporul de rînd, căci în Ardeal se aude chioitul următor:

„Ear cînd nu ești rumenită,
Ești ca dracul de urită“...

ear în alt loc:

„Dar cînd se desrumenește,
Nici doi bani nu mai plătește“...

ori:

„Care față-î rumenită,
Trebue bine ocărită —
Cu ocară țigănească,
Să nu se mai rumeniască“.

Precum vedem văpsitul feței este un lucru stricacios și de rîs. Foarte nimerit spune dl Dr. Crăiniceanu în opul său amintit, că aceste deprinderi păgubitoare ar trebui încă în școale explicate copiilor. Însfîrșit ar trebui dedați copii la curățirea minilor, a unghiilor, a feței; pestetot domniî învățătorii ar putea să contribuie foarte mult la dezvoltarea simțului de curățenie și la luminarea poporului, pentru a înlătura obiceiul afurisit de a se unge muierile noastre pe față cu cele mai periculoase veninuri.

Bănățencele noastre sînt frumoase, bine zidite, au o față rumenă, au o pele curată în față, cînd nu sînt unse cu farmec diavolesc, cumpărat dela duchenarii fără suflet. Femei, păstrați-vă frumseța naturală, și atunci cu mîndrie ne vom fali cu voi înaintea străinilor, unde astăzi, în urma schimonosirii feței, sînteți de povestea lumii. Și atunci vom putea zice: „Cit e țara ungurească, nu-î ca fata românească“.

Am făcut un serviciu țaranilor noștri, dacă cuvintele mele vor fi luate în seamă și vor fi urmate, căci datina rea, care am combătut-o, la alte popoare mai culte nu se observă, și dacă ici colea s'ar vedea asemenea neajunsuri, este un semn de scădere morală ce se află numai la femeii stricate.

Acum se trec la îngrijirea veșmintelor.

Un om obișnuit de a se îngriji de curățenia corpului, este imposibil să sufere veșminte murdare pe corpul său, și dacă totuși este silit să le sufere, în urma lucrului care îl sevrîșește, și care lucru nu poate să-l împliniască fără a-și murdări veșmintele, omul după ce și-a isprăvit lucrul, are să se îmbrace în veșminte curate, căci înzădar, dela veșmintele murdare și corpul atrage necurătenie, și aceasta este tot așa de păgubitoare ca și cînd nu ți-ai spăla corpul, ba poate și mai urcicioase, pentru că în veșmintele murdare, afară de mirosul greu ce-l dau, și în haine își află sălaş insectele cari îți sug sîngele, te umple de mîi de pete pe corp și îți trag puterea din tine, lăsîndu-te slab și galben le față, par'că ai fi bolnav.

(Va urma).

Economie.

Despre grădinărit.

„Acest ram de economie al plugarului român abia e cunoscut. E necunoscut, pentru că de o parte nu cunoaște venitul produs de horticultură, de altă parte, fiind neexpert în grădinărit, numai aci-colea întîmpinăm citeo singiacă*) de pămînt, așternută pelîngă vale, dar și aceia cu puțin rost, cultivată bulgărește. Și totuși, dacă numai pipercă ar produce petecul lui de pămînt, vedem, că țaranul nostru din aceia își împacă porția, ba îi mai rămîne și pentru casă „de cheltuială“.

Dar cit câștigă în unele locuri Bulgarii în pămîntul nostru, pentru că nouă nî-e greu de lucrat, aceasta puțin o știu. Productele lor sînt frumoase și gustoase.

Între împjurările grele de azi ale țaranului nostru, însărcinat cu povara vieții, atît private cit și comune sociale, de care până în anii din urmă se mai ușura din re-

*) singiacă—brează, parcelă mică de pămînt (cum se zice în părțile Oraviței).

dl Vladimirescu? „În lupta pentru existență și în urmarea străduințelor vecinice ale adaptării la mediu, să dezvoltă părți organice nouă. Un organ puțin or nicidecum folosit, se corcește, se prăpădește cu desăvîrșire. Organele dezvoltate retograd, sînt — rudimente“. Aici însăși apoi rudimentele corpului omenesc.

Ce zice despre acestea autorul teoriei? Darwin zice cu o sinceritate surprinzătoare, ceiace îi servește spre laudă, că: „selecțiunea nu-î în stare a forma membre nouă“. Cui să-î cred dară? Lui Darwin sau dlui Vladimirescu?

Învierea.

Orcit se silea, era înzădar. Cucit se apropia de satul adăpostit la o încondeiere de Mureș, în lumea cu erburii și arini, îi vijăia în urechi risul, plin de sarcasm, al colegilor săi de școală.

Îl luară în zeflema, îl porecliră „puiul mami“, „sfintocul“, să fie cuminte, să fie cuminte, să sărute mîna tătucului... Vorbe ce îl înțăpau, îi făceau rău.

Adecă, ce căuta el acasă? I-au scris bătrînii să vină de Paști la ei? Numai atît, — și pentru atît s'a pus și a plecat. Dece nu le-a respuns și acum ca altedăi: „nu pot“; zicea că o să se distragă, — auzi, distrație într'un sat prost de mocani. Regreta din adîncul inimii că s'a hotărît să plece...

... La gară — o gară mică, văpsită în galbin — un fluerat scurt, o poticnire de citeva secunde, și Octavian se dă jos, obosit, timid, nehotărît, ca copilul, care face pașul cel dintăi. Cînd s'a în-

filnit cu „bătrînii“, încremenii în așteptare, nu-și putea da seama ce o fi zis; atîta știe că a smintit mîna, pe care se aplecase „bătrîna“ să o sărute. Sfioși, tăcuți, ca și cum s'ar teme unul de altul, în duritura proastă a tiriboanței hodorigite își luară drumul către satul lor din luncă. Numai pe furis, cînd unu-altu din „bătrînii“ își sorbea odorul cu ochii, pănăce gîndul odorului aiurea, de nici el nu-și da seama, pe unde... Ce altă viață era aci! Îserase. Mugurii, biruiți de puterea covîrșitoare a reînvierii, desfăceau frunze înguste, podidite de o culoare verde, tremurătoare, earba, sămănăturile erau pornite în creștere; dînd împreună un val de aer miraculos, care întinerește, dă viață, respiră nădejdi și dor de viață. O viață lămurită, cu interes, sănătoasă... Satul din luncă odihnia pacinic sub umbra inserării. De sus îi veniau una după alta raze de zimbet, lucitoare; văzduhul tresăria ca de un fior adînc și nepătruns, ce avea să se dezlănțue.

Înlăuntru „bătrînii“ deovremeincoaci se tot munciau, își făceau semne din gură, din ochi, că... eacă să-î aduci tu „băiatului“ aminte. Dar cînd îl vedea așa, nu știu cum, pe „Octavuț“ al lor, căscînd des, și clipind din ochi, li-se opria vorba în gît și simțiau, ca și cum i-ar tăia ceva prin inimă.

Cînd au remas amîndoi, își făceau muștrări unul altuia. „Bătrîna“ ținea morțiș, că Octavuț e deochiat, furat de iele, i-au luat urmele, dar îi va aduce ea apă de leac...

Săracii, nici nu visau ce gînduri zvîcniau în creierii băiatului lor.

Octavian vedea bine că era străin, că nu putea să rămîna aci. Dar nu-și putea da seama de ce?

A fost un capriciu, la tot cazul un capriciu prost l-a făcut să vină acasă. Vedea în față cele două vieți. Una plină de lux, lumină, plăcere; alta săracă, pustie și monotonă — o nenorocire de a o trăi.

În gîndul lui întunecat, posomorît, căuta cuvinte, fraze, cu cari va zugrăvi colegilor săi traiul lui dela sate. Hotărît va stîrni o furtună de aplause, gratulări, vinul va spumega saltînd în păhare, și, se va porni o veselie, un tumult, o orgie întregă. Așa știa el că trebue să fie viața.

Cit pentru bătrînii le va spune că o datorință, sau vr'o altă pricină, îl silesc să plece îndărăt...

Într'acea noaptea se scurgea tăcută, fără zgomot, lin. Înainte de revărsatul de zori, cînd se deșteptă dintr'un somn scurt și chinuit, peste satul desprețuit se alunga un val duios de strigare de alarmă. Fiind noapte și afară o liniște sfîntă, glasul îmbătrînitului clopot venia ca dintr'o depărtare adîncă, avea ceva în el, ce te pătrundea până la inimă și te silia să gîndești. Octavian nu-și putea reaminti cînd îl mai auzise atît de dulce și duios, deși știa hotărît că îl auzise. Deschise fereastra. Glasul clopotului se auzia și mai intensiv, și mai chemător par' că în niște valuri de aer proaspăt, răcoritor.

Octavian încremenise ca o statuie lingă prilazul ferestrei și asculta...

Stetea neclintit, perdut în aiurarea unor închipuirii copilărești, de demult... cînd cu cit drag grăbia și el acolo, de unde se pornia glasul acesta... Dece n'ar merge și azi...

colta pământului, care însă devine din ce în ce tot mai puțin mănos, nu e de puțină importanță să atragem atențiunea plugarului nostru, care cu câteun pământ de șapte, și și acela împărțit între gineri și noroi, spre a cultiva mai rațional pământul de a cărui glie e legat. Traiul e cu mult mai scump ca altădată; pământul exhaustat de puterea lui productivă e înlocuită de cambiile băncilor.

Grădinarul ar fi acel cultivator al pământului, care se bucură de mai mare venit curat, primit din pământ puțin, pe care cît e anul neobosit îl ridică pe vârful săpeii. Și nici nu ne putem închipui, ce avere colosală ar ieși la lumina soarelui și ar umplea golul țaranului român, lipsit și îndatorat la „frunze și carbă“, dacă și el, asemenea grădinarului sîrguincios, și-ar cultiva particica lui de pământ, ce i-a mai ramas nevindută la tobă, care azi, pe lângă sistemul obicinuit la zeci și sute jugere de pământ, nu-i mai poate asigura din spice rare și ușoare pînea de toate zilele.

În timpul de azi nu e de desprețuit nici pământul cît e sub talpă. Nu-i să-l vindem cu pământ mai mult și în stare mai bună, îngropîndu-și astfel independența de a mai dispune și stăpîni vre-o brează și făcîndu-se nevrednic de vatra lui strămoșească.

Grădinarul de pe una și aceeași particică de pământ, în unul și același an, nu numai odată ci de 2—3 ori, dar și de 4 ori, seceră produsele sudoarei sale. Și tot deatîteori are mai mare venit decît plugarul după breazda lui sămănată cînd cu grîne cînd cu cucuruz.

Ca să nu merg mai departe, spună cineva, pentrece vin în Ungaria an pe an circa 5000—6000 Bulgari să poarte ei grădinaritul la noi? După cum citim, Bulgarii trimit acasă în țara lor anual 45—50 milioane coroane. În vara trecută s'a putut citi din foi, că un Bulgar, grădinar din Budapesta, a împrumutat guvernului bulgar 5 milioane coroane. Oare de unde și din ce le-a cîștigat, dacă nu din ocupația și truda

lui?! Aceasta nu e noveste, ci un fapt întimplat, de cari zilnic ne vin înainte.

Noi însă, durere, nici acum, cînd ne strîng curelele, nu aflăm de bine a imita acest exemplu al grădinarilor bulgari, ci dăm în mîni străine mii de coroane agonisite din pământul nostru, aruncat cu dispreț în mîni maștere.

E lucru trist pentru noi a constata o atare împrejurare defectuoasă, un regres în economia țaranului nostru atunci, cînd poftele lui luxurioase și datorințele lui financiare stau tocmai în proporțiune întoarsă cu puterea productivă a pământului, sărăcit, și cu rezultatul economiei obicinuite până acum, fără deosebire la cvantitatea pământului, atunci, cînd lupta pentru existență devine tot mai cumplită în care nouă nimeni nu ne-ar da ceva, ci și ce avem, ne-ar răpi.

Așadar și pământul puțin ce-l avem, să-l prețuim și să ne folosim de el în toată vremea și să-l sporim cu sudoarea feței noastre, pentrecă o muncă rațională și intențivă totdeauna își are resplata ei cuvenită.

Vorba cea, cine nu știe prețui puținul, nu e vrednic de mai mult.

După cele până acum arătate, să trec și la o calculație economică, mai eclatantă, referitoare la obiectul atins în locul acesta.

Ne este cunoscut, că arenda anuală după un juger de agru e 10—50 coroane și că pre un juger în general se pot calcula 60—80 coroane spese agricole. Față de aceste spese, — dacă avem o recoltă îndestulitoare — venitul brut e de 160—200 coroane. Decî venitul curat dela un juger catastral e de 100—120 cor.

Să vedem acum la ce rezultat putem ajunge cu grădinaritul, luînd în calculație tot un juger catastral.

Pun cazul, luat din viața practică, că cu lucrul și cu materialul spesăm 1000—1400 coroane, pecînd venitul e de 2000—4000 cor. Totodată recolta grădinarului nu e expusă în așa măsură nici secetei, nici grindinei, ca și a agronomului nostru sărăcuț.

Despre folosul mare al grădinaritului se poate oricine convinge, dacă ia în so-

coetală împrejurarea că toți grădinarii cari trăesc la orașe, avînd familii mari, trăesc numai din venitul unui petec de pământ de 400—500 □ stînjini, adecă de pe 1/3 parte din un lanț de pământ.

Această parcelă, neînsemnată, asigură existența pentru întreagă familia grădinarului. Dar dă și lucru de ajuns. Chiar și în gerul erneli n'are zi de repaos, dar în schimb tot așa de mare și de frumoasă îi este și resplata. E cetățean, neatîrnător de gazdele nămitoare, independent de creditor, și e adevărat stăpîn și domn.

Pe lângă economia rurală cel puțin 20 lanțe de pământ îi trebuesc țaranului, că în acelea să-și vadă existența cît de asigurată. Ca cineva să nu mai prindă sapa și să nu mai tragă cu coasa, la aceia se cere azi barem 150—200 jug. pământ negru, roditor, ca să dispună și de un anumit capital de bani, recvisite economice și vite etc. Și dupăce îi stau toate aceste la dispoziție, de comun numai după jumătate de an, primește rodul pământului, dupăcum au contribuit și condițiunile meteorologice. Pecînd grădinarul cu 1/3 parte diutr'un juger, deja economizează. Cu un teritor de 2—3 jugere, e adevărat domn, și, afară de minte sănătoasă, sîrguință neîntreruptă, și afară de brațe viguroase, de altceva n'are lipsă, pentrecă aproape întreagă ajustarea economică și-o face el singur; ba nici de bani rezervați n'are lipsă, pentrecă la 3—4 săptămîni după sămănat, deja seceră, și abia e zi în care n'ar avea produse de vinzare.

Grădinaritul ar fi deci una din cele mai bune carieri pre care și țaranul nostru, sărac de pământ, se poate ferici ușor, poate fi liber și independent, adecă adevărat stăpîn și domn.

M'am găsit îndemnat să scriu aceste rînduri pe seama Românilor nostri din Valea Carașului, cari ar avea la îndămină cele mai bune locuri pentru grădinarit, ar avea de toate, dar pecî știu eu, n'au avut pîn'acum îndemnul de a se apuca mai cu nădejde de acest ram folositor.

forestier **Victor Pascu**

Deodată, ca omul care nu știe ce vrea, se îmbracă și iese afară. Acolo valuri de lumină — erau făcliile celorce grăbiau la „Învieră“. Creștinii năvăliau de pretutindenii, dînd împrejurimeii un aspect miraculos, de o sărbătoare mult așteptată.

Împins de o putere lăuntrică, ori apucat de privescîntătoare în acea noapte senină, Octavian pășia și el într'acolo...

La o încondeiere de drum, ca la o aruncătură de mînă, se trezi în fața bisericeii măestoase, gravă, învăluită într'un val orbitor de lumină. Drumul, ce-l bătuse deatîteori în copilărie, ducea într'acolo.

Să aibă oare vreun senz, atîta lume stă cu fețele senine, împăcate, îmbulzindu-se în jurul preotului slujitor. Să aibă vr'un senz cuvintele ce se rostesc acolo? Și dacă au, dece n'ar merge și el? Îi venia ca o ferbințeală, ce îl făcea să nu-și mai aducă aminte de nimic... Au toate acestea vr'un senz...

În aceeași clipă, ca o strigare de mintuire, năvălia în valuri de extaz cîntarea „Chrisos a înviat“ cîntată de mulțimea poporului.

Octavian își uitase de el, de locul unde era. Văzduhul, firea întreagă se înduioșă, din mîi de pepturi româneșii se auzia cîntarea biruinții...

Era aveau, ori nu; era adevăr ori închipuire...

Reîntors la căsuța lor, mică, curată, și-a îmbrățoșat părinții, li-a sărutat mîinile, osoase, aspre... îngîinînd cu sfială:

„Rămîn la voi, mamă!“...

Lian.

Doica Fira.

(Popular).

Doica mea de lîngă drum,
Nu ești bună nicidecum,
La ferastră zi de zi,
O să uiți și a prînzii!
De gunoiul de prin casă
Nici n'ai grijă, nici nu-ți pasă.
Pețitorii îți mai dorești?!
Dar cui îi mai trebuesți!
Urlă cîini pe uliță,
Că nu mai ești „fetiță“;
Dinți nu ai, păru-ți albește
Și pelea țî-se zbircește.
De lucrat nu ști lucra,
Nici săpa nici sămăna;
Nu ai minte nici n'ai bani,
Nu trebui nici la mocani!

Ion Bănățeanu.

Amintiri din copilărie.

Sînt douăzeci de ani d'atunci. Era într'o vară, după Rusale, cînd m'a luat și pe mine tata la cosit. Îi era drag de mine; eram singura nădejde a familiei. Mă păzia ca pe un ou roșu, și nu mai țîn minte dece îmi zicea „Vilu“.

Soarele era sus. Se apropia vremea dejunului. Eu mă așezasem la umbra unui copac bătrîn, ocrotitor, și-mi plăcea fișăitul coaselor; trăgeau cite cîinci deodată. Prînd și eu coasa să încerc... Un moșneag, Dzeu să-l erte, îmi arată, cel dintăi,

cum se țîne coasa. Eram de șapte ani. Tata se uită la mine și-mi zice cu duioșie: Nu ești de coasă Vilule; am să te fac domn. Un cireș copt de alături mă învălue în gînduri...

Am să fiu domn. Mă dă tata la școală la Oravița. Mama avea să-mi facă o traistă pentru cărți.

Pela îngălbenitul cucuruzului tata se îmbolnăvește și peste scurt timp moare.

Vine brumărelul, ajung la școală. Dascălul mă pune în rîndul dintăi. Șăd smerit între școlari, îmbleznisem la niște slove de pe tabla școlii. M'am chinuit de am încondeiat și eu slovele pe tablă mea. Învățătorul mă laudă, îmi dă creșari, nucii, și alte momeli de cari se dau școlarilor bunii. Învățătura merge strună.

Eram în al 4-lea an de școală. Încep să fac ceva mai mult. Desemnăam dearîndul toate lucrurile din școală. După citeva zile îmi plezni prin minte să desemnez pe dl învățător. Un copil de alături mă arată ca pe un criminal. Învățătorul mă scoate la tablă și-mi comandeză să desemnez — un măgar. Ascult. Învățătorul, uimit de talentul meu ca desemnător, m'a ertat, că am îndrăznit să-i copiezi figura lui, ce era aveau ușoară de copiat.

Intr'o dimineață eacătă-l la noi acasă. Spaima satului, cum erau învățătorii pe acele vremuri, tăinue cu mama. Eu izbutisem să ies pe furiș din odae. Ascultam prin gaura cheii cum zicea dascălur către mama:

— Pe Vilu să-l dai să învețe de pictor.

Mama neînțelegînd ce va să zică vorba asta, învățătorul continuă:

Felurimî.

Sultanul înțelept. Cînd Richard Inimă de Leu după a treia cruciată și-a fost luat remas bun dela sultanul Soladin, a cărui oaspe era, l-a întrebat pe domnitorul turcesc, că oare n'ar vrea să-î facă un bine, Sultanul s'a arătat gata să-î facă orice bine. Atunci regele a zis:

— Frate dragă, fi așz de bun și poruncește supușilor tăi ca să nu le mai zică „cîni” creștinilor din împărăția ta.

Sultanul a respuns zîmbînd:

— Cu cea mai mare plăcere îți împlinesc dorința puternice frate, dacă și tu îmi vei face o mică bunătațe.

— Ce anume întrebă regele Angliei.

— Nicî tu să nu mai lași oamenii din țara ta să dea cînilor numele de „Sultan”.

CORNICA.

În ședința comitetului Reuniunii rom. de cîntări și muzică din Oravița s'a hotărît a se da și aici un concert la 21. Iunie c. în cinstea memoriei compozitorului nostru Ciprian Porumbescu.

La Biserica-albă s'au terminat deja lucrările cu instalarea de lumină electrică. Chiar și Ocnadefer a întrecut Oravița noastră, osîndită la robia întunerecului.

Banca „Plugarul” din Cacova a găsit o carare nouă de a face bine. A abonat 50 exemplare din „Progresul” pentru țărînimă din împrejurime, ajutînd astfel atît pe bieții debitori ai ei, cît și foaea noastră, ce tînde a contribui la educația poporului. Sîntem mulțumitori.

La concertul Reuniunii de cîntări germ. din localitate au fost invitați numai Germanii și Maghiarii.

La Cacova se vor ridica Marți la Paști crucile pe turnurile bisericii, cu obicinuita solemnitate.

La Cicova-mont. a murit Tali Izverniceanu, cunoscută femeie bătărnică, care s'a distins între celelalte sătence prin creșterea bună ce a dat-o copiilor săi.

Școală nouă de stat în Moldova nouă.

— Să-î faci „moalăr” care zugrăvește steaguri, biserici.

— Cum, copilu meu să umble tot minjit; să-mî cadă jos de pe păreții bisericii? Doar' are cu ce trăi...

— Bre, nu-î așa — continuă învățătorul — are darul ăsta și pace; ar fi păcat să nu-î lași, ca mamă, să ajungă om vestit în lume.

Toate povețele învățătorului au remas zădarnice. Învățătorul, mîhnit de statul mueresc, a lăsat treaba baltă.

Mamei parcă îi părea rău, cînd la examene prota și comisarul mă dăruiau cu bani; îi era mereu frică să nu mă despart de casă. Înzădar plîngeam de dorul învățătorii; n'avea cine să-mî ajute. Vremea își căuta de drum. Eram de 14 ani. Fără ca să pot bănuî, mama adună neamurile și-mî fac sudul să mă însoare. Mî-au găsit o fată cu niște taleri la gît, și mă folomotociră cu ea în schimbul unei cauții de 100 fl.

Mă simțiam în situația, nu a unui „copil ce vrea să fie mare” ca cel din cartea de cetire a lui Popescu, ci ca un „copil ce trebuie să fie mare”. Revoluția gîndurilor mele a fost acoperită de un strat gros de vreme, în care mi-s'au scufundat și mizeriile ce mî-au venit pe cap din capriciul mamei și neînțelepciunea neamurilor. Istoria e adeverată.

Mî-a fost bagseama scris să nu fiu nici pictor, nici vr'un cărturar. Am remas plugar, desfăcîndu-mî viața în cîntatul paserilor și nevino-văția țarinilor, pe care n'o poate clinti viclesugul lumii și ambiția deșartă. Eată de ce mî-a făcut Dumnezeu parte.

Vilu.

Încurînd vom putea da amănunte asupra reprezentațiilor teatrale, ce le va da artistul nostru Z. Bârsanu, atingînd, bineînțeles, și Oravița în turneul său.

Studentilor Săcuî, cari au vizitat zilele trecute Oravița, adv. Dr. Mihaî Gropșianu i-a găzduit la o cină, de îl vor ține minte.

La Anina și Reșița s'au instituit lăptării arangeate modern.

Un fruntaș din Orșova ne comunică știrea înveselitoare, că și acolo atît comitetul, cît și sinodul parohial, ținut în ziua Floriilor, a hotărît cu unanimitate urcarea salariului învățătoresc la suma de 1720 cor. Astfel s'a asigurat și viitorul școlii noastre din Orșova, singura școală ort. românească în toată granița bănățeană.

La judecătoria cercuală s'au satorit dela 1. April c. orele de de oficiu dela 8 dim. până la 2 d. a. ear Dumineca dela 9 până la 11 ore a. m.

Dela 1. Mai c. se mărește circulația trenurilor, atît dela Oravița până la linia principală, legîndu-se de Biserica albă prin un tren nou, ce pleacă din Oravița dim. la 7. și sosește d. a. la 3.19 ore, cît și între Voitec și Bocșa montană.

Populația Oraviții a scăzut dela 1. Ianuar c. cu 12 suflete. Care va să zică earășî a scăzut.

La Bocșa mont. se ridică încă o fabrică — de cătran.

Nu ne îndoim că făcîndu-se trenul cel nou din Valea Nerei, între Biserica albă și Bozovicî, nu va lipsi nici îndemnul de a se lega și Oravița — Răcășdia — Sasca — Bozovicî, cum se proiectează de pildă și legarea comunelor Cacova — Ticvaniu mare — Goruia — Krassova.

Curia reg. a adus o sentință interesantă, că cine primește prin poștă o gazetă, are să o plătiască și în cazul, cînd n'ar fi abonat-o. În cazuri de contraverse, e competentă judecătoria din localitatea unde se dau foile la poștă. Astfel, sperăm și noi, că se vor înlătura abuzurile.

Epigrame.

*„Naționalist” țî-e firma,
Și sub firma dumitale
Împletești, ca și cu sîrma,
Fapte — nenaționale.*

Don Ramiro.

Nu-î da binelie dîn mîna!

Niculaie vini la noi să să vaică dă fata lui, dă Piersa, c'acruma nu vrie să-î progie n'apoî contratu, cîe icică i-l-o fost dat ei cînd o fost iel biciag și-o vrut să moară.

— Lasă-cîe vecinîte dă gîndu ăla, că tot îi fata tă, și tot iel i milă dă cîmîe; tot ea o să cîe caucîe la slăbiețîlîe tălîe, și ea o să cîe îngroapîe cînd o fi să morî, așa îi dzîș baș io pră romăneșcîe.

Niculaie, mînios foc, începîe povasta pră d'arostu și dzîcîe cătră minîe:

— Măî Lioantă! să m'ascuî acruma pră minîe, s'audz tu ispășania mie, și numa după aia poț să-m bagî dă vină mîe; să dzîcî că io mis rău și iel îs bunî.

Mie m-o fost tarîe rău și m'am cîemut că mor... Așa m'am gîngîț să fac cîta gîrieptacîe, agîecă, să nu să sfăgîescă fiecîelîe miele după moarcîa mie, că, mă! tu șcî binîe că lu Piersa î-am băgat în casă pră Dîrlea Crîșmariu. ăsta î-o adus și cîta binîe. Iel cu Piersa o s-o ducă binîe. Numa, mă socot ieu, că cum o trăî Măria, fata mie a mică, și muieria. D'ăia, tîman m'am

În adunarea generală a Reuniunii de cîntări din Lugoj, au fost realeși cu în-suflețîre, sub presiul adhoc al avocatului Dr. Cornel Jurca, tot cîrmuitorî de pîn'acum, șanume, president: adv. Dr. Aurel Văleanu, secretar: M. Gașpar, casier: A. Boer, arhivar: I. Lupu, ear în comitet: C. Brediceanu, Dr. St. Petrovicî, Dr. V. Braniște, Dr. D. Florescu, Dr. Gh. Dobrin, Alexandru Onae, Alex. Vasile și Iosif Sintescu.

Seara chorul a dat simpaticului president o serenadă, la care se adunase multă lume.

La 26. April a. e. adunare de învățătorî ort. rom. în despărțămîntul Caransebeșului, sub conducerea noului lor president: prof. Dr. Nicolae Regman.

D-șoara Aurelia Cionca, o pianistă cu renume, concertează a treia zi de paști la Lugoj.

La 3. și 4. Mai c. teatru rom. de diletanți la Sibîi, sub conducerea artistului nostru Z. Bârsanu.

Doctorul Braniște, directorul „Drapelului” și-a încheiat seria conferențelor, despre cari cîtim, că au fost încoronate de un succes mare.

Bătrînul fruntaș Lazar Barbu din Lugoj, un om rar între burghezii noștri, un adevăt erou între breslașii romăni, care, prin multă strădanie și înțelepciune, și-a agonisit cuprinsuri bune, ca în semn de mulțumire către cel de sus, de unde vine mîntea și tîria, a ridicat în piațul din Lugoj, în fața bisericii ort. romănești o cruce de peatră în preț de 4000 cor. Crucea a fost firmosită cu demnitate în ziua de Florii. La sfințire a oficiat protopopul locului Dr. Gheorghe Popovicî, asistat de preoții Iosif Tempea, Nicolae Bireescu, Dr. Petru Barbu, D. Soceneanțu și diaconul M. Gaspar. Nacialnicul, într'o alocuție avîntată, mulțumînd evlaviosului donator, arată cît bine aduce creștinilor — crucea!

sococîț, să fac acistămîent ca să capecîe și ielîe oțîră parcîe dîn binîe.

Vicinîi mieî, mă dăzbat, cîcă ala nu-î bun, numa să chîem pră notarășu și să fac contrat. Apoî, dă, la una d'ascîa lumia cîe moaie. Am făcut contrat, întărit, ș'am dat binîelîe, mult pușîn cît î-am avut, baș tot, fiecîi miele Piersa, dar așa: ca să gîe și Măriî la vriemia mărîtatului un lanț dă pămînt, și să țînă pră mumă-sa, și dacă o fi să mă scol și ieu din becîeșug s'am și io țînterea.

O dat Dumnedzău și m'o trecut! Dar șcî cum-uf omu biciag, carîe o țînjîț atîta vac dă vriemie în pat? Ar mînce să-î vină pucîerîlîe. Hăia mieî, binîe că m'or vădzut sculat. M'or lăsat ca pră al dă nicăiuria: flămînd, și săcătos. Numa binîelîe mieu li-o trăbuit; dă minîe acruma n'au pic dă grijă. Am trăbuit, cîrcior dă doauă, sa mă chinuî, să mă duc năimîț prăla unu, prăla altu, să-m capăt prăntu a gură. Cîe să fac, gura îi iad, nu-î vorbă d'ăia.

Dacă dzîc cîeva cătră iel, fac raot. Îm vinîe să iau lumia'n cap dă otrăvit.

M'o picat amincîă să'ntrăb domniî, cîeî dă făcut cu triaba, ca să-m procapăt binîele napoî. Iel m'or spus: numa să mă duc la iel și grija lor, o să provin la binîe. Tîman așa.

M'ăș fi lăsat eu dă gîndu ăsta, numa am gîngîț că plîesnesc dă ciudă, cînd io-î trămăt pră gîmiri-mio la Oravița cu 17 mîetăre dă grîu, și acolo la oraș facîe cum facîe, șcîe-î nîeredba ră, și piergîe baniî dîn prașchîe. Io aud din oamenii dă triaba haia. Sara vinîe și iel, biat mort, acasă, și dzîcîe cătră minîe: O ieșcî mînios? Ieu tac și crîșnesc dîn gîntî. Luî nicî că-î pasă.

Festivalul de paști al pensionului de de fete din *Turnu-Severin*, nu s'a putut ține din cauză, că a murit, la Bacău, mama directoarei Maria P. Marinescu, căreia îi transmitem și noi din depărtări, condolențele noastre.

La *Secaș* concertează la Paști chorurile gr. or. și gr. cat. românești, împreunate, sub conducerea bravului țaran Nicolae Vucu, în beneficiul crucii *românești*, ce s'a ridicat în hotarul comunei din sudoarea acestui brav chor, cuminte românesc. La sfințirea crucii vor oficia amândoi preoții comunei spre mângăerea creștinilor de legea românească.

La *Maidan* a călcat și omorât trenul Marți noaptea pe un biet țaran de 60 ani.

Și la *Mircovaș* s'a ridicat salariul inv. și se va deschide și a II. clasă la școala primară românească.

Tinărul forestrier Adolf Kristen d'acici a murit de tifos.

Un învățător din Teleorman (Romania) M. R. Oprescu din comuna Tătărești, scriindu-și impresiile într-o foaie agricolă din România, amintește, cu multă dragoste de frate, cum a fost primit în excursia sa din 1906, de cucernicul preot *Paul Felăcan* din Simbăteni, comitatul Aradului.

Prospectul societății pe acții a morii Deutsh & Böll îl publicăm întreg pe pagina 7, spre a se putea orienta ceice doresc a signa acții la această întreprindere, ce tinde la dezvoltarea industriei locale, cum și la instalarea cu lumină electrică a orașului.

Mine, Duminecă, sosește acici dentistul din Budapesta Dr. Otto Gmelin.

Fotografal Botfan din Biserica albă, pe care l-am anunțat și noi pe pagina inseratelor, și-a arangeat, modern, atelierul în casele negustorului I. Weiss, unde se pot vedea în vitrine admirabile potreturi.

Acții dela bănci de vânzare la Administrația „Progresului”.

Vidu Mușă, din Mercina mulțumește direcțiunii „Plugarul” din Căcova pentru despăgubirea primită pentru un junc, ce i-a fost asigurat.

— Las' și nu fi tu minios — dzicie iel — că banii or fost și dă pră griu din pământu meu. Dacă n'am crăpat atunci, n'o să mai crăp. M'o scăpat dă ciudă și dă năcaz, să strig larmă. Dar m'am călcat pră inimă și iar am tăcut, să nu gîngiască vecinii că mis nărod și fac gîlcivă și riebielie în casă, ca să pustînescă toți.

D'atunci nu s'o mai pitulat, numa pră față s'o dus la birt, și cînd o vinit acasă, tot cu sălăbăgiă m'am ținut la iel, să nu mă taie cu cuțitu pră minie, o pră altu din casă. Dzău așa.

Am dzis fiecîi miele, cu cinstă și cu omie-nie, să-m progie din bună voie napoi binelie; să nu 'ncep proțast, că cu asta om, n'o pot scoacie în capăt și dăm dă vr'un rău. la să facie că nicî n'augie. Așa-mi trăbuie, dacă am fost io prost, ca să fie ia acuma cumince.

Văd cu ochii c'acuși ia și cu Dirlea al iei, o să nîe do scoată pră toți dăla umbră la soare.

Am lăsat toace triecătoare, cum o da Dum-nedzău, ca să nîe fie casa casă, și să nu mai în-grășăm cu chinu nostru pră hăi domni, cari abia zinzăie să nîe vadă încilciți în proțasturi. Io unu nu mai am încotro; o povăstui, ca din pățania mie să-și dăschidă capu și alți, ca să nu sufle și iei în tîriuz, cum suflu ieu acuma...

Priecinu lu Mîrmocia.

H a z.

Un învățat înainte de a-și începe prelegerea despre animalul rinocer, începu cu aceste cuvinte: „Vă rog să fiți cu luare aminte, căci pentru ca să Vă faceți o idee adevărată despre animalul numit „rinocer”, trebuie să vă uitați la mine...”

Mulțumită publică. Onoratei direcțiuni a băncii de asigurare „Transylvania” în Sibiu. Astăzi cînd am primit dela institutul de asigurare Transylvaina 4000 cor. pe cazul de moarte al fericitului meu soț, permiteți, să vă exprim profunda mea mulțumită și recunoștință cu atît mai virtos, că în starea de văduvă dezolată și de jale pentru scumpul meu consoț, această sumă este cel mai puternic ajutor al subsistenței mele. Abia plăti se fericitul meu soț cinci rate semestrale în sumă totală de coroane 296.18 bani, cînd nemiloasa moarte mi-l-a răpit; și în restimpul condiționat de contract am și primit capitalul asigurat de cor. 4000 pentru care culanță vă rog a primi deosebita mea recunoștință și mulțumită, ce vi-o aduc și pe calea aceasta.

Văduva preotului din Fibiș *Maria Miuș*.

Bibliografie.

»Cantorul bisericesc» ofere o înleznire mare la învățarea cîntărilor bisericești, și mai ales o orientare uimitor de ușoară în potecile încilcite ale tipicului. Îl recomandăm cu căldură cîntăreților noștri de strană și prețotot comunelor bisericești, spre cumpărare.

Poșta Redacțiunii.

I. S. Arad. În numărul viitor.

I. B. București...!

A. C. Coștei. Cînd?

I. R. Biserica albă. Ne îngăduiți, să vă aducem aminte!

B. în C. Facem cît putem. Înaintarea atîrnă nu numai dela strădania noastră, ci și dela sprîjunul Romînilor, între cari sînt și oameni nepăsători de soarta foilor noastre. Cu vremea se vor îndrepta lucrurile. Personalități nu facem.

Poșta Administrațiunii.

Apelăm la bunul simț al restanțierilor, să ia în considerare reclamația noastră repetită. Cine nu vrea, orî nu poate plăti, să nu ne facă încurcături de cari nu le putem suporta.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

957 sz. 1908 végrhitó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. §-a értelmébeu ezennel közhírré teszi, hogy a fehértplomli kir. törvénszéknek 1908. évi 3677 számú végzése következtében Dr. Haag Aladár verseczi ügyvéd által képviselt Temeskutasi népbank mint szövetkezet javára Cziperdel Pau és társai ellen 300 kor. s jár. erejéig 1908. évi márczius hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3594 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, juhok, szobabutorok, üzleti berendezés, közlegelői, foglások stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1908. évi V. 474/1 számú végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi november hó 17-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 88 kor. 11 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Komoristyn, Meza Damaskin, Miu Bukure, Miu Nikolae, Bottos Péter Zgerdea Pau lakásán leendő megtartására 1908. évi május hó 8-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 197. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1908. évi április hó 20. napján.

Sztánkovits Miklós,

kir. jár. végrehajtó.

Prospect.

Subsemnații fundatorii întemeiază sub firma „Moara cu vapor societate pe acții în Oravița” o întreprindere industrială de moară, pe timp nedeterminat.

Baza întreprinderii o formează proprietatea firmei „Societatea morii cu vapor mai nainte a lui Deutsch & Böll”, ce are a se cumpăra și lua în primire de societatea pe acții, care se fondează, spre a se dezvolta producerea și un export mai mare al măcinșului, cum și ridicarea de magazii și alte întreprinderi industriale.

Societatea se întemeiază cu un capital societar de 320.000 coroane, împărțit în 1600 acții, cu nominalul de câte 200 cor. Decumva însă s'ar signa mai mult decît 1600 acții, în acel caz societatea se formează, potrivit acțiilor signate, cu un capital societar mai mare. Proprietarii actuali ai firmei „Societatea morii cu vapor mai înainte a lui Deutsch & Böll” își vind cu prețul de 200.000 coroane moara, ce formează proprietatea lor, Societății pe acții ce se va fonda astfel că din prețul cumpărării să primiască la mână 140.000 coroane în număr, ear în preț de 60.000 coroane signează și primesc acții. În schimb însă moara trece, liberă de sarcini, în proprietatea societății pe acții.

Fondatorii își rezervă dreptul, ca cea dintâi direcțiune să o poată dănsii numi pe trei ani de zile.

Terminul signării de acții e scadent în ziua de 15 Iunie 1908.

Vărsarea capitalului societar are să urmeze în chipul următor:

10% la signare, adică de fiecare acție 20 coroane, ear restul în rate lunare de 10% începînd din 30. Iunie 1908 până la 30. Ianuar 1909.

Acționarilor, cari plătesc și înainte de terminele statorite, li se dă 5% camătă. Dimpotrivă celorce plătesc după terminele indicate, li-se socotește 6% interese de întârziere.

Cu rata din urmă are a se plăti și cite 4 cor. de fiecare acție, ca spese de fondare.

Plătirile au să se facă:

a) Rata primă, adică 10%, e a se plăti acolo, unde resp. la cine s'a signat acțiile.

b) Rata doua, adică 20% e a se plăti la „Cassa de păstrare societate pe acții în Oravița”.

c) Cealalte plătiri se fac la „Societatea pe acții a morii cu vapor din Oravița”.

Adunarea generală de constituire se va ține în timpul prescriș de legea comercială, la care vor fi invitați în particular toți acționarii.

Dat în Oravița-mont, 7 April 1908.

Fundatorii:

Robert Bähr m. p.

Dr. Petru Corneanu m. p. Vilhelm Földes m. p.

Eduard Klein m. p. Herm. Spärger m. p.

Dr. Em. Fehér m. p. Ludovic Mayer m. p.

M. Knoblauch de Irányos m. p.

Iosif Tringl m. p. Francisc Gargulak m. p.

Iosif Belgrader m. p. Simeon Vișanu m. p.

1204 szám tlkvi 1908.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Oraviczai Népbank“ mint szövetkezet végrehajtónak Spieler sz. Hirschl Margit végrehajtást szenvedő elleni 290 kor. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Románoravicza községi 89 sz. tjkvben foglalt Spieler Ignác és neje sz. Hirschl Margit nevéen irt 93 hrsz. 85 öisz. belső-ségből csupán végrehajtást szenvedett 1/2 résznyi jutalékára 1815 kor. 50 fill. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi május hó 25-ik napján** d. u. 3 órakor Románoravicza községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 181 kor. 50 fillért kész-

pénzben vagy 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság 1908. évi márczius hó 5-én.

Kerekes, kir. aljbiró.

1273. szám tlkvi 1908.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy vb. Gross Gyula csődtömege végrehajtónak Spieler Ignác végrehajtást szenvedők elleni 49 kor. 38 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Románoravicza községi 89 sz. tjkvben A I. 93

hrsz. és 85 öisz. alatt foglalt ingatlanból Spieler Ignác nevéen álló 1/2 résznyi jutalékára 1815 kor. 50 fill. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi május hó 25-ik napján** d. u. 4 órakor Románoravicza községében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 181 korona 55 fillért készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1908. évi márczius hó 9-ik napján.

Kerekes, kir. aljbiró.

La

Tipografia „Progresul“ în Oravița

se pot comanda, în orce format,

tot felul de tipărituri

 cu prețuri omenești.

Apelăm la toți oamenii de bine ca să ne calce pragul!

Aviz!

 Eu nu anunț

ce-î de prisos, **cum fac alții**, zicînd, că la ei se capătă marfa cea mai frumoasă, mai bună și mai ieftină etc.

Dimpotrivă eu promit puțin

și caut să înlinesc mai mult, atît în serviciu solid, cît și în liferarea articolelor de cea mai bună calitate!

Și de ce urmez eu așa?

Întîi primesc marfă bună dela izvor. Al doilea mî-am făcut praxa comercială în străinătate.

Am mare depozit în **delicatesuri, brînzuri indigene și din străinătate, șampagner ung.-francez, cognacuri ung.-franceze! vinuri ungurești, spaniole, italiene**, atît dela slăvină, cît și în butelii.

Cu toată stîma

Bertalan Saubermann,

Oravița.

Mare depozit

de

 umbrele,

admirabile noutăți

în stofe pentru haine

și

mătasuri pentru bluse,

stofă ușoară voil de laine

cămăși, cravate etc.

se capată cu prețuri ieftine la

RUDOLF GOLDSTEIN

în Oravița.

„SENTINELA”

instituit de economii și credit
ca societate pe acții
în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă
și primește depuneri spre fructificare cu
5¹/₂% interese, plătind institutul și darea
de 10% după interese. La cerere se trimit
deponenților și cecuri poștali cu cari se
trimit bani fără a plăti porto la poștă.

Satul-nou, în 31 Decembre 1907.

Diracțiunea.

In bęcănia lui
Valentin Eisele
la cınele negru, Oravița

se capătă articole de bęcănie, delicatessuri,
diferite culori, ape minerale pentru cură, sęc-
mıntă, dela Mauthner. Deposit principal de
bere Hercules pentru cęcce sufer de stomac.

— Prețuri solide. —

Gheorghe Bogdanu
Oravița-rom.

Magazin de articole

de bęcănie, coloniale, galan-
terie, vęcseli, bumbacuri, spi-
rituoase și deposit de fęcina.

Marfă curatęc și bunęc.

Prețuri cinstite. Serviciu
cuvincios. Ce se męc cere
ca sęc prospereze un ne-
gustor romęc?

 Bunęcvoınța marelui
public romęcesc!

— A t t a. —

Banca de asigurare
„Transylvania”

fondatęc la 1868, primește asiguręc de viaęc
și asiguręc ıncontra focului și ıncontra grin-
dinei etc. ın condięc foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Des-
pęcubiri plęcite: 7¹/₂ milioane cor. Fonduri
de rezervęc: 2 milioane cor.

Informęcuni la Direcęcune ın Sibii, strada
Cisnęcdiei 5., la Agentura principalęc ın Arad,
la Agentura cercualęc din Oravița și la
Agenturile locale de prin diferite comune
romęcesti, reprezentate prin bęcbați de ai
noștri de toatęc ıncrederea.

ALEXA PERIANU

cea dintii croitorie modernęc

— ın ORAVIȚA —

Pentru saizonul de varęc

Ștufe engleșesti, franceze de prima calitate.

Croialęc ireproșabilęc.

Confecęcioneazęc și tot felul de reverenci preo-
tești, dupęc cerıncęc ın orice fazon.

 Prețuri solide.

≡ ≡ ≡ **A v i z.** ≡ ≡ ≡

Aduc la cunoștınța P. T. public romęcesc, cęc męc-am deschis ın

Biserica albęc (Fehértemplom)

ın Casa Kohl, ın strada principalęc un

Magazin cu articole de galanterie

comandate dela cele męc renumite fabrice :

Noutęcți ın articole de modęc pentru dame și domnii

cravate, męcnuși, cęcmeși moderne de pique, umbrele, jabots, zabraniecuri etc.

Pe lıngęc **promptitudine**, și prețuri **absolut solide**, promit marelui public
romęcesc, cęc męc voi aręc totdeauna vrednic de sprijinul, și ıncrederea frașilor męc Romęcii.

Cu distincęc stimęc

Nicolae Miuța

negustor.

In prăvălia
cu mărfuri mixte
a lui

Adolf Löbl

în

C a c o v a

se capătă marfă bună, com-
mandată de dreptul dela
izvor, cu prețuri foarte
moderate.

Mare asortiment
cu toffelul de articole tre-
buitoare publicului ales,
cum și țărănimei din
împrejurime.

1-3

Anunț.

Am onoare a aviza On. public din Oravița și jur, că îmi voi de-
schide la 12. April c. n. în piața d'aici, Casa Nr. 55, un

atelier artistic

modern, provăzut cu toate aparatele tehnice ale timpului modern.

În atelierul meu se pot face orice lucrări ce aparțin branșei fotogra-
fice, ș'anume: portreturi în mărime naturală, cu prețuri ieftine, pregătite în
mod deservirșit (și după fotografiile mici), mai departe acuarele, pasteluri,
platinotipurii, tablouri de grupe ale societăților și de familii. Pozări urhitecto-
nice și de pesagii.

==== Specialist în pozări de copii à la minut. ====

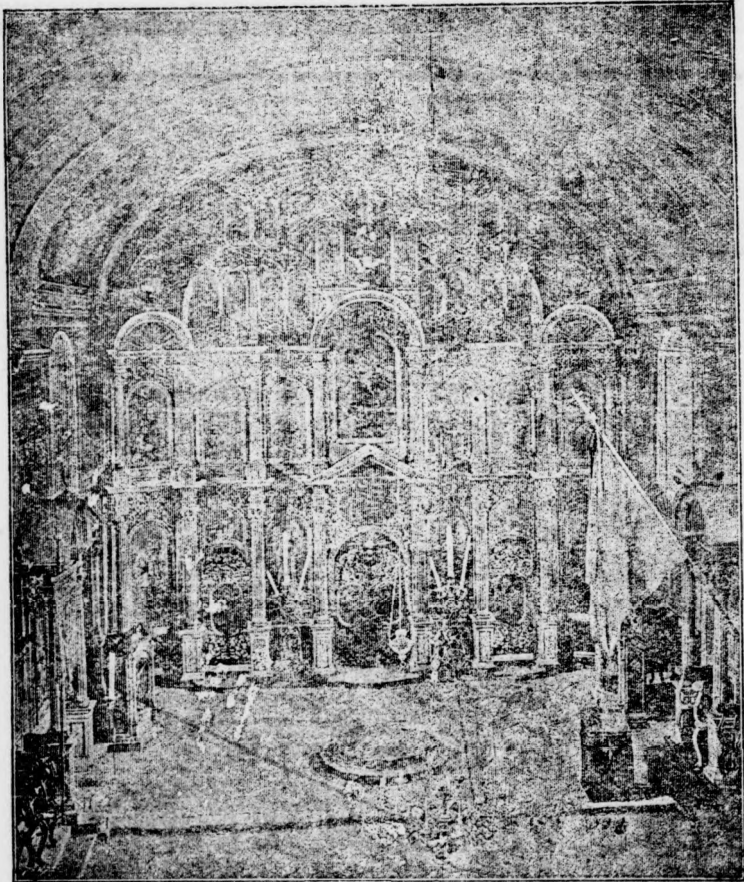
Îmi voi da silința a mulțumi pe deplin On. public, ca și în atelierul
meu principal din Biserica albă.

Cu toată stima

M. Botfan

fotograf în Biserica albă.

3-3

Ioan și Aurel Cotîrlă

atelier de sculptorie, timplărie și strugărie

==== ORAVIȚA-ROM. ====

Se efeptuesc orice lucrări bisericești: iconostase, tro-
nuri, jilțuri, chivoturi, răpizi; recvizite de școală: bănci,
table, catedre etc. cum și pregătirea a toffelul de planuri
pentru orice lucrări de felul acesta.

Casa Nr. 364

cu ospătăria „America“ din Ora-
vița română (lungimea frontului de
cătrecătre stradă circa 60 m.) se vinde
din mină liberă. A se întreba la pro-
prietarul **Alfred Mann** în Oravița.

In salonul de ras
a lui

MIHAI PRUNIȘ

— Oravița —

se capătă cele mai bune

articole de galanterie

cu prețuri solide.

Magazin

I U L I U cu articole de mode
în ORAVIȚA.

Mare depozit

de costume pentru

bărbați și copii

Palării

Magazin enorm de mare

cu ghetecă pentru bărbați, dame și copii

în toate culorile și calitățile.

„PLUGARUL“
societate pe acții din Cacova
dă

6%

și plătește și darea după depuneri.

Cine dorește să facă o călătorie de
plăcere ieftină, bună și iute

În 6 zile
la America

(Statele unite, Canada și Argentina), acela
să ceară îndrumări în românește dela

Falk și Comp.

(secția românească)

Hamburg

Strada Raboisen 30.

Cea mai veche prăvălie
în Oravița.

Articole de băcănie,
coloniale, galanterie,
văpseli, spirituoase,
* * bumbacuri * *

luminări pentru biserici.

Deposit de făină

Serviciu conștițios.

Reclam bunăvoința Românilor.

Cu toată stimă

IUSTIN VELCEANU.

Demetriu Boitor

architect-intreprinzător

— ORAVIȚA. —

Primește orice lucrări de edificare, anume

Planuri, proiecte de spese, zidiri

și conducerea astorfel de lucrări pe lângă
prețuri moderate.

Anunț.

Avizez onoratul public bănațean, că în
magazinul și atelierul meu din Oravița se
pot căpăta

cele mai bune ghete

în întreg ținutul sudbănățean.

Prețuri solide și fixe.

**Cizme cum și ghete ortopedice, pentru
bal și pentru mirese după măsură,
forme engleze, franceze și americane.**

Primește sodali muncitori și de omenie,
cum și ucenici din case bune și cu nițică școală.

Cu distinsă stimă

Benedict Csongár.

„ORAVICIANA“

SOȚIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

— ORAVIȚA. —

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 280.000

Depuneri spre fructificare „ 1,840.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi ipotecare și personale
deocamdată cu 8% netto

Primește depuneri spre fructificare cu 4½% (dela 10.000 cor. însus 5%), respective după tocmeală.

☛ ☛ Darea o plătește institutul. ☛ ☛

☛ Răscumpără gratuit orice fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă. ☛

Anunț!

 Sub conducerea direcțiunii institutului

„PLUGARUL“

societate pe acții în Cacova,

s'a înființat

o însoțire ocazională reciprocă

pentru asigurarea vitelor.

Membru al acestei însoțiri, conform statutelor, poate fi oricare proprietar de vite.

Spre asigurare se primesc deocamdată cai și tot soiul de animale cornute; măi tîrziu vor fi primite și animalele măi mici, oi, porci, etc. Scopul însoțirii este: ajutorarea reciprocă a membrilor între sine în caz de îmbolnăvire, de nenorocire a vitelor. Despăgubire se dă și în caz de boală epidemică!

Contribuirea membrului e următoarea:

a) Tacsă de înscriere, odată pentru totdeauna 3 coroane; din această sumă se plătesc timbrele, libelul de membru, tipărituri etc.

b) O cauțiune dela 1-5 cuote (cuota de 100 cor.) 5 cor.; dela 5 cuote în sus, după fiecare cuotă $1\frac{1}{2}\%$. Această sumă e proprietatea membrului respectiv, și în caz de repășire o capătă îndărăt, detragîndu-i-se suma de despăgubire pentru pagubele întîmplăte până aci. Ea servește ca vadiu, și totodată în ea se anticipează suma de despăgubire, avînd membrii datorința de a o întregi din timp în timp la provocarea direcțiunei.

Toți membrii au pentru animale medicină grătită, cum și doctor veterinar, materie de oltoit și toate spesele obveninde sînt pentru membri grătuite.

Cacova, la 24. April 1908.

Direcțiunea „Plugarul“.